

# Mogens Boserups offentliggjorte arbejder

*P. Nørregaard Rasmussen*

*Økonomisk Institut, Københavns Universitet*

---

Der har været udtrykt ønske om at bringe en fortegnelse over Mogens Boserups arbejder. Jeg har forsøgt at udarbejde en sådan, men har på ingen måde tilstræbt at gøre listen fuldstændig. Mit udgangspunkt har været Mogens Boserups ansøgning om et professorat i nationaløkonomi – hvortil han blev indstillet sommeren 1970 og udnævnt 1. dec. 1970. I ansøgningen bringer han en selektiv fortegnelse, som jeg har ført frem ved hjælp af Økonomisk Instituts årsberetninger, offentliggjort hvert år i *Københavns universitets årbog*. Listen er blevet kontrolleret med andre kilder bl.a. *Danske Økonomer* (København 1976).

Det følger, at Mogens Boserups flittige indlæg i dagens debat – i *Clarté* og i kronikker og kommentarer i dagspressen og fagtidsskrifter – er udeladt. Ej heller boganmeldelser er medtaget.

En anden lakune udgør Mogens Boserups aldrig offentliggjorte manuskripter. Dette gælder eksempelvis hans 3-mdr. opgave (»Den marxistiske Teori om en »absolut« Jordrente«). Det gælder i endnu højere grad hans arbejder fra 1958–60, dvs. fra hans samarbejde med Gunnar Myrdal. I forordet til *Asian Drama* henviser Myrdal til disse arbejder, som især drejede sig om befolknings-, beskæftigelses- samt beskatningsproblemer,<sup>1</sup> jfr. også Jørgen Geltings omtale heraf i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1978 (nr. 1).

Et særligt problem har været de af Mogens Boserups bidrag, som ikke er offentliggjort under navn, specielt publikationer fra forskningsafdelingen i ECE (Genève). I den nævnte ansøgning har Mogens Boserup medtaget enkelte af disse med følgende kommentar: »Arbejder i ECE's forskningsafdeling var og er i princippet kollektivt, men i nogle tilfælde kan en sammenhængende tekst (et kapitel eller en artikel som helhed) dog henføres til een bestemt forfatter. De arbejder, der her fremlægges, er *alene* af denne art. Nærmere bestemt drejer det sig om tekster, om hvilke jeg mener med sikkerhed at kunne sige, at hvis F.N. havde fulgt det princip at angive forfatternavne, ville jeg have været anført som

---

1. Et stort manuskript om skatter i udviklingslande har ikke sat sig spor i Myrdals bog. – Generelt gælder, at ikke offentliggjorte arbejder kan lånes ved henvendelse til Ester Boserup.

eneforfatter, eventuelt med tilføjelse af navn på statistisk(e) assistent(er).« – Disse arbejder er her medtaget.

Dr. sc. agr. Ester Boserup og cand. mag. Ivan Boserup har ydet stor hjælp ved udarbejdelsen af fortegnelsen.

1931

*Sovjetruslands 5-årsplan* (s.m.fl.), København.

1945

*Tyskland efter Sammenbruddet*, København. 158 sider.

1949

The Progress towards Internal Equilibrium. Kap. 2 i *Economic Survey of Europe in 1948*. (United Nations), s. 24-43.

1950

Internal Stability and Employment. Kap. 3 i *Economic Survey of Europe in 1949*. (United Nations), s. 52-71.

1951

Changes in the Structure of Taxation in Europe. *Economic Bulletin for Europe*, vol. 2, nr. 3. (United Nations), s. 58-80.

1953

Problems of Economic Integration. Kap. 12 (excl. afsnit 2) i *Economic Survey of Europe since the War*. (United Nations), s. 214-16; 218-35.

1954

Economic Development in Southern Europe: (1) Agriculture. (2) Internal Aspects. (3) External Aspects. Kapitlerne 12, 15 og 16 i *Economic Survey of Europe in 1953*. (United Nations), s. 156-60; 182-207.

1955

The Economic Upswing in Western Europe and its Background. Kap. 1 i *Economic Survey of Europe in 1954*. (United Nations), s. 1-36.

1956

Labour Market Problems in Western Europe. Kap. 5 i *Economic Survey of Europe in 1955*. (United Nations), s. 114-167.

1957

*Sydeuropas landbrugsproblem*. Udenrigspolitiske Skrifter, Serie II, no. 3, København 1957. 51 sider.

1961

Den økonomiske verdensbalance. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1961, hft. 1-2, s. 111-121.

1962

Hvorvidt er kapitalen minimumsfaktor i den økonomiske udviklingsproces? *Det nordiske nasjonaløkonomiske møte i Oslo 15.-17. juni 1961*, Oslo, s. 71-78.

U-landshjælpen i perspektiv. I Mogens Pihl (red.), *Materielle og sociale Problemer i Danmark - nu og snart*, København, s. 129-139.

Mål og midler i den grønlandske løn- og prispolitik. En skematisk kortlægning. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1962, hft. 5-6, s. 208-220. (En lidt udvidet udgave af bilag 3 i *Økonomisk Politik i Grønland*, nedenfor).

1963

*Økonomisk Politik i Grønland*. With a summary in English, København, 507 sider. (Med bistand af Viggo Svendsen).

Agrarian Structure and Take-off. Forelagt ved International Economic Association's konference i Konstanz 1960. Trykt som kap. 12 i W. W. Rostow (ed.), *The Economics of Take-off into Sustained Growth*, London, s. 201-224; svar på kritik s. 435-7. (Italiensk oversættelse i *Supplemento alle »Informazioni Svimez«* nr. 139, 1964, s. 4919-34; tysk oversættelse i Rudolf Braun et al. (ed.), *Industrielle Revolution. Wirtschaftliche Aspekte*. Köln-Berlin 1972, s. 309-330).

1965

The Economic Problem of the Demographic Explosion. Some General Reflections. *World Population Conference*, Beograd 1965. 4 sider.

Om kriterier for små landes bilaterale udviklingshjælp. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1965, hft 5-6, s. 243-54. (Også offentliggjort på engelsk i *Problems of Foreign Aid*, Dar es Salaam, s. 78-84).

Fødested som lønkriterium i Grønland. I Jens Poulsen (red.), *Grønland i brændpunktet*, København, s. 36-44.

1966

Danske statslån som udviklingshjælp. *Økonomi og Politik*, nr. 4, s. 403-24.

Udviklingshjælp og erhvervsinteresser. I Erling Jørgensen og Jørgen Vedel-Petersen (red.), *Vi og udviklingslandene*, København, s. 215-23.

Bistandsteori – kommentarer til den nyeste litteratur. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hft. 5-6, s. 272-284.

1967

Beskyttelsen af sukkerproduktion i europæisk og dansk perspektiv. *Økonomi og Politik*, nr. 4, s. 351-371.

*Hjælper Vi?* Gyldendals Uglebøger, København. (Kap. 8 er delvis optrykt fra »Om kriterier for små landes bilaterale udviklingshjælp«, jfr. ovenfor). 156 sider.

1968

*Deres egne ord I. Fra Platon til Stuart Mill. Udvalg og Kommentar.* Memorandum nr. 21 fra Københavns Universitets Økonomiske Institut. København. 125 sider.

Den beskyttede sukkerproduktion. Et gensvar. *Økonomi og Politik*, nr. 2, s. 225-8.

1969

De underudviklede lande: alsidig eller ensidig vækst? Kap. 8 i N. Thygesen og P. Nørregaard Rasmussen (red.), *Udviklingslinier i makroøkonomisk teori*. København. Studier fra Københavns Universitets Økonomiske Institut, nr. 13, s. 228-45. (Svensk oversættelse i Lundahl og Södersten (red.), *Utvecklingsøkonomi*, Bd. 2, Stockholm 1974, s. 24-43).

Det finansiella biståndets metodik: svensk-danska ligheter och kontraster. Bidrag til det svenske samleværk *U-hjælp i utveckling*, Stockholm, s. 213-26. (Også offentliggjort på engelsk i *Cooperation and Conflict*, 1970, nr. 2, s. 73-84).

Gode og dårlige subsidier i udviklingslande. I *Festskrift til Carl Iversen*, København, s. 329-47.

A Note on the Prehistory of the Kahn Multiplier. *The Economic Journal*, Vol. 79, s. 667-9.

Omkring fortolkningen af arbejdsværdilæren. *Häftan för kritiska studier*. Bd. 2, nr. 2, s. 54-58.

Grønland. Kap. 11 i Gelting m.fl. *Økonomi*. (Samfundsfag for samfundsgrenen bind 2), København, s. 227-42. (2. rev. udg. 1972, s. 258-73).

*Socialistiske udviklingslinjer*. Hæfte 1. (Forelæsninger over faget økonomiske samfundssystemer). Stencileret, optrykt 1973. 141 sider.

Bilateral finansiel bistand. Bidrag til Mellemlfolkeligt Samvirkes publikation *Væksthæmmende faktorer i Danmarks U-landsbistand*, København, s. 48-67.  
Warning against Optimistic ICOR Statistics. *Kyklos* Bd. 22, Fasc. 4, s. 774-6.

1970

The Economics of Schlaraffenland. A Final Comment. *Kyklos* Bd. 23, Fasc. 1, s. 120-21.

Om måling af ægteskabelig frugtbarhed. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hft. 3-4, 183-214; gensvar s. 221-8 og 230-31.

Mindretalsudtalelse i *Betænkning om Danmarks samarbejde med udviklingslandene*, s. 165 f. København.

1971

Prospects for Population Policies. I *International Population Conference*, London 1969. Vol. II. (Udg. af International Union for the Scientific Study of Population. Liège.), s. 1367-79.

Udviklingslandenes eksport af primærprodukter. Et debatoplæg om problemer og løsningsforslag. I Ole Bang (red.), *Danmarks samhandel med Udviklingslandene*. Mellemlfolkeligt Samvirkes Konference, november 1970, s. 48-62.

Er udviklingshjælp en sovepude? I *Økonomien bag Socialpolitikken*. (Særudgave til Jørgen S. Dich af *Socialt Tidsskrift*), s. 236-49.

1972

*Deres egne ord II. Fra Marx til Keynes. Udvalg og kommentar*. Memorandum nr. 26 fra Københavns Universitets Økonomiske Institut. København. 302 sider.

Udviklingslandene. Afsnit 2.8. i Jørgen H. Gelting, *Økonomi*. (Samfundsfag for samfundsgrenen, bind 2). 2. udg., s. 48-55.

1973

Er ragnarok nær? I *Den globale vækst*, Århus. (Det lærde Selskabs publikationsserie (ny serie), hæfte 4), s. 27-45.

The Economic Future of the Greenland Society as a Problem of Regional Policy. I Jean Malaurie (ed.), *Le peuple esquimau aujourd'hui et demain*, 4<sup>e</sup> Congrès International, 1969, Paris, s. 461-76. Debatten aftrykt i Jean Malaurie (ed.), *Développement économique de l'arctique et avenir des sociétés esquimaudes*. Débat du 4<sup>e</sup> Colloque International de la Fondation Française d'Etudes Nordiques. Paris, s. 189-90; 214-6, 267-71.

1974

*Vor voksende verden. Om dommedagsfrygt, energiproblemer, vækst og befolkning.* København. 208 sider.

To bidrag i *Nordisk Demografi*, 5. hæfte, s. 16-18; 20.

Et antal diskussionsindlæg i Nurul Islam (ed.), *Agricultural Policy in Developing Countries*. Proceedings of a Conference held by the IEA. London.

1975

Industrialiseringens plads i moderne udviklingsteori. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, nr. 1, s. 91-106.

Sharing is a Myth. *Development Forum*, vol. III, nr. 2, (United Nations, Genève), s. 1-2.

Knaphed på energi? I Uffe Geertsen (red.), *Dansk energipolitik*. 1. København, s. 68-74. (Vil blive genoptrykt i uddrag i et kommende samleværk ved Jørgen Fastrup m.fl., *Natur og Samfund*).

Er der udtømmelige naturressourcer? *Fjármátiðindi* 1975, s. 5-16. (Genoptrykt i revideret form som Kap. 10 i P. Nørregaard Rasmussen (ed.), *Om økonomisk vækst*. København 1978. Studier fra Københavns Universitets Økonomiske Institut nr. 26, s. 154-175; engelsk, yderligere revideret og udvidet version forelagt ved IEAs kongres i Tokyo, 1977, jfr. nedenfor).

1976

*Deres egne ord. En antologi over den økonomiske videnskabs historie. Udvalg og forklaring*. 2. udgave, revideret og udvidet. Københavns Universitets Økonomiske Institut. Studier nr. 25. 326 sider. (En oversættelse til dansk af franske og tyske tekster (fra august) foreligger i stencileret form fra Instituttet. En fuldstændig oversættelse af bogen til engelsk foreligger i manuskript).

Danske økonomer i 200 år. I *Danske Økonomer. Festskrift i anledning af Socialøkonomisk Samfunds 75 års jubilæum*. København, s. 13-32.

Resources, Environment and the Rationale of Population Policy. I *The Population Debate: Dimensions and Perspectives*. Papers of the World Population Conference, Bucharest, vol. II. (United Nations), s. 192-200.

Tretten theser om fødevarehjælp. *Den ny verden*, årg. 10, nr. 2, s. 12-25.

Uligheden mellem verdens lande. *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, hft. 2, s. 283-302. (Genoptrykt som Kap. 3 i P. Nørregaard Rasmussen (red.), *Om økonomisk vækst*. København 1978, s. 48-70).

1977

Hvor fattige er de – hvor rige er vi? DANIDA's tidsskrift *Udvikling*, nr. 3, s. 2-7.

1978

Fear of Doomsday: Past and Present. *Population and Development Review*, Vol. 4, no. 1, s. 133-143. (Oversættelse af Kap. 1 i *Vor voksende verden*).  
Europe's New Fertility Pattern: Facts, Causes, Prospects. *Scandinavian Population Studies*, Vol. 4, s. 11-30.

Følgende arbejder af Mogens Boserup var ved korrekturtidspunktet (jan. 1979) sendt i trykken:

- (a) En længere »opposition« til to afhandlinger om Marx præsenteret ved *Conference of History of Economics Society*, University of Chicago, May 1976.
- (b) Are There Really Depletable Resources? Forelagt ved International Economic Association's 5. verdenskongres i Tokyo, august-september 1977. (Jfr. ovenfor (1975); vil blive offentliggjort af IEA i et bind redigeret af Christopher Bliss og Mogens Boserup).
- (c) Chairman's Report on Specialized Session III: Resources for Future Economic Growth. Forelagt ved det under (b) nævnte møde. (Vil blive offentliggjort af IEA).
- (d) Aid from Denmark. Bidrag til Internationalt Symposium om udviklingsbistand arrangeret af Overseas Development Institute, London, oktober 1977. (Bliver formentlig offentliggjort af ODI).
- (e) Population as an International Social Science. 1952-1977. Forelagt ved 25th Anniversary Round Table. A Quarter-Century of International Social Science. International Social Science Council, UNESCO, Paris, Oktober 1977. (Bliver formentlig offentliggjort af UNESCO).